

Ekoköyde Bir Sağlık Yapısı Örneği: Kıbrıs Büyükkonuk Aile Sağlığı Merkezi Projesi

An Example of a Healthcare Building in Ecovillage: Cyprus Büyükkonuk Primary Care Clinic Project

Esra Bayır¹ , Mustafa Adil Kasapşekkin² , Pelin Karaçar³ , Aysun F. Güner⁴ , Gülhan Benli⁵

Öz

Günümüz yapı teknolojinin geldiği son nokta ile enerji tüketimindeki küresel artış enerji kaynakları konusundaki endişeleri arttırmaktadır. Dünyadaki küreselleşme, büyüyen ekonomi yelpazesi ve yaşam standartlarındaki gelişmelerle artan talepleri mevcut doğal kaynaklarla karşılamak ihtimali de giderek azalmaktadır. Özellikle dünyanın geleceği açısından doğal kaynakların tehdit oluşturacak düzeyde azalıyor olması yeni enerji kaynakları arayışına ve mevcut kaynakları koruma konusuna dikkatleri çekmektedir. Bu nedenle, doğal kaynakları korumaya yönelik politikalar yapı sektöründe de görülmektedir. Dünyada bu konudaki olumsuz gelişmeler karşısında, geleceğin yapı sektörü aktörleri olarak öğrencilerin; tasarım ve uygulama süreçlerinde sürdürülebilirlik ilkelerinin farkındalığında olması ekolojik tasarım, eko-köy yaklaşımları ile çevreyi koruma ve iyileştirme çabalarını görmeleri eğitimleri açısından önem taşımaktadır. Özellikle mimarlık ve iç mimarlık öğrencilerinin teorik olarak elde ettikleri bilgileri, Tasarla-Yap çalışmaları ile deneyimlemeleri mimarlık ve iç mimarlık eğitiminin ana amaçları arasında yer almaktadır. Bu bağlamda; mimarlık ve iç mimarlık öğrencilerine çevre dostu yaklaşımlarla birlikte tasarım ve uygulama pratiğinin saha ölçeğinde deneyim kazandırılması üzerine tasarım eğitimine katkı sağlanması hedefi ile bu çalışma yürütülmüştür. Dünyada tescillenen eko-köylerden biri olan Kıbrıs Büyükkonuk Ekoköyü için hazırlanan Aile Sağlığı Merkezi Projesinin, eğitim sürecine entegre edilmiş bir mesleki pratik çalışma örneği olarak, tasarım süreci ve uygulama detayları aktarılmaktadır. Bu kapsamda; halihazırda onaylanmış olan KKTC Büyükkonuk Ekoköy' ü yerleşkesi dahilinde gözlem, yerinde saptama, atölye çalışmaları ve resmi görüşmelerin yapıldığı saha ile tasarım çalışması gerçekleştirilmiştir. Makalede; ekoköyde sağlık yapısı-iklim denkleminde geliştirilen uygulama projesi süreci ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ekolojik tasarım, Ekoköy, Aile sağlığı merkezi, Tasarım, Uygulama

ABSTRACT

The global increase in energy consumption with the latest point of today's building technology raises concerns about energy resources. With the globalization in the world, the growing economy and the developments in living standards, the possibility of meeting the increasing demands with available natural resources is gradually decreasing. The fact that natural resources are decreasing at a level that poses a threat especially for the future of the world draws attention to the search for new energy resources and the issue of protecting existing resources. For this reason, policies aimed at protecting natural resources are also seen in the construction sector. In the face of these negative developments for all the world, students as actors of the future construction sector; Being aware of the sustainability principles in the design and implementation processes is important in terms of their education. It is among the main objectives of architecture and interior architecture education that the students of architecture and interior architecture experience the theoretical knowledge they have acquired through Design-Build workshops. Within this scope; this study was put into practice with the aim of contributing to design education by providing the students of architecture and interior architecture with experience of design and application practice on a field scale along with environmentally friendly approaches. The design process and details of the Büyükkonuk Ecovillage Primary Care Clinic Project, which is in the list of registered eco villages in the world, are presented as an example of a professional practice integrated into the education process in the

¹ İstanbul Medipol Üniversitesi, ebayir@medipol.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-2298-8326>

² İstanbul Medipol Üniversitesi, makasapşekkin@medipol.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-0507-7985>

³ (Corresponded) İstanbul Medipol Üniversitesi, pkaracar@medipol.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-9469-3711>

⁴ İstanbul Medipol Üniversitesi, afguner@medipol.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-4558-7952>

⁵ İstanbul Medipol Üniversitesi, gbenli@medipol.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-8825-8716>

Turkish Republic of Northern Cyprus. In this context; Within the currently approved TRNC Büyükkonuk ekoköy campus, a design study was carried out with the field where observation, on-site detection, workshops and official meetings were held. In the article; This as-built project process, which was developed in the eco-village-health structure-climate equation, is discussed.

Keywords: Ecological design, Ecovillage, Primary care clinic, Design, Construction

GİRİŞ:

Mimarlık ve iç mimarlık eğitimi ile ilgili yapılan araştırmaların; teori-uygulamalı bilgi ağırlıklı eğitim içeriklerinin meslek pratiğinde kalıcı bilgiye dönüşme noktasında yarattığı olumsuz etkilere vurgu yaptığı görülmektedir. Dolayısıyla eğitim içeriklerinin pratiğe dönüştürülme oranının yükseltilmesi esasına dayanan, teori ile uygulama arasındaki bağın kurulması gerekliliği iç mimarlık ve mimarlık birincil amaçları arasındadır. Eğitim sürecinde öğrencilerin malzeme, tasarım ve yapı teknolojisi derslerinde aldıkları her türlü bilgi, beceri ve deneyimi uygulamalı olarak öğrenmeleri, eğitim ve öğretim hedefi açısından önemlidir (Güner vd., 2019). Mimarlık ve İç Mimarlık öğrencileri, tasarım ve yapıya ilişkin eğitimlerinde tasarlayıp- yaparak inşaat süreçlerinin her aşamasını deneyimleyebilmektedir (UIA, 2014). Eğitim süreci içerisinde, geleceğin yapı-tasarım sektörü aktörleri olarak öğrencilerin tasarım ve uygulama süreçlerinde çevreyi koruma ve iyileştirmeye yönelik tasarım yaklaşımlarını görmeleri ve deneyimleyebilmeleri, eğitimleri açısından önem taşımaktadır.

Dünya üzerinde giderek artan küreselleşme, büyüyen ekonomi spektrumu ve yaşam standartlarındaki gelişmeler yapı sektöründeki enerji ve malzeme taleplerini büyük bir hızla artırırken; artan talepleri sadece doğal/yerel kaynak kullanımı ile karşılama ihtimali de giderek azalmaktadır. Bu kaynakların tehdit oluşturacak düzeyde azalıyor olması yeni enerji kaynakları arayışına ve mevcut kaynakları koruma konusuna dikkatleri çekmektedir. Bu nedenle, doğal kaynakları korumaya yönelik politikalar yapı sektörü başta olmak üzere her çalışma alanının dikkatini çekmeye başlamıştır. Yeşili korumaya odaklı tasarım/kalkınma yaklaşımları artık günümüzde her alanda kullanımını sıklıkla duymaya başladığımız önemli bir çalışma kriterleri haline gelmeye başlamıştır. Özellikle yapı sektörü üzerindeki etkilerinin geleceğe yönelik olarak olumlu yönde evrilebilmesi adına, bu doğa dostu yaklaşımların tasarım eğitimine entegrasyonu konusu da dikkatleri üzerine çeken önemli bir kavram haline gelmiştir. Öğrencilerin eğitim sürecinde iken bu kavramlar ile tanışması ve teorik bilgiyi pratiğe dönüştürebilecekleri mesleki uygulamalar yapmalarına yönelik yaklaşımlar; günümüzün büyük sorunu olan çevre konusunda erken bilinçlenmelerine, sektörün ve dünyanın geleceği ile ilgili ümit verici katkılar sağlayabileceğine olan inancı beslemektedir. Bu bağlamda çalışmada eğitime katkı sağlaması amaçlanan bir uygulama projesi yürütülmüştür.

1. Ekoköy Yaklaşımı

Günümüzde kalkınma ve insanla ilgili tüm konularda artık; habitatların ve sürdürülebilir yaklaşımların çevresel, ekolojik, sosyal ve ekonomik boyutlar birlikte ele alınmaktadır. Ekolojik sosyal tutumlar, insan hayatındaki mutluluğun çevreye bağlı olduğu ancak bu ilişkinin çift yönlü olduğu görüşünü takip etmektedir. İnsan ihtiyaçlarını karşılamak için dünyaya muhtaçken, insan hayatı da dünya yaşamına bağlı olarak süregelmektedir. Bu nedenle insan yaşamının sürdürülebilmesi ve sağlıklı geleceklere ulaşabilmesi için çevrenin doğal ekosistem varlığı ile toleransı kapasitesinde kullanılması ve yenilenmesi yadsınamaz bir gerekliliktir (Mahlabani vd, 2016). Eko-köy kavramı da çevre dostu tasarım metodlarının sosyo-kültürel ölçekte ele alındığı yaklaşımlardan bir tanesidir.

Modern ekoköy hareketi, 60' lar ve 70' lerdeki sosyo-kültürel-ekonomik cephelerdeki karşıt görüşlerden hareketle başlayan yeşil odaklı adımlardan, komünlerden, kasıtlı topluluk hareketlerinden ve süregelen dönemsel çeşitli olayların etkilerinden ortaya çıkmıştır (Kirby, 2004). Ekoköy terimi, Seattle' daki In Context Enstitüsü 'nün kurucuları Robert ve Diane Gilman tarafından Eylül 1991' de Danimarka'nın Thy kentinde düzenlenen bir Gaia Trust seminerine hazırlık olarak ortaya atılmıştır

(Jackson 1998). Gilman Ekoköy'ü, "insan faaliyetlerinin, sağlıklı insan gelişimini destekleyecek ve belirsiz bir geleceğe başarıyla devam ettirilebilecek şekilde zararsız bir şekilde doğal dünyaya entegre edildiği, insan ölçeğinde tam özellikli bir yerleşim" olarak tanımlamaktadır. Gilman ise eko köyü tanımlarken; sağlık hizmetleri gibi kamu hizmetlerinin oluşturulması ile ulaşım sistemleri gibi çözümlerin üretilmesi gerekliliği üzerinde durmuştur (Gilman, 1991).

Bu yıllarda sivil toplum örgütlerinin ekoloji konusunda hareketlenmesi ve uluslararası platformlarda küresel çevre sorunlarının tartışılmaya başlamasıyla birlikte 'sürdürülebilir tasarım' bilinci geniş kitlelere yayılmıştır. Özellikle gün geçtikçe artan dünya sorunları içerisinde, doğal kaynaklar ve insan yaşamı üzerinde tehdit oluşturan en büyük yeri çevresel konuların işgal ettiği farkındalığı bu kitleleri giderek de arttırmaktadır.

Hava kirliliğine bağlı solunum yolu hastalıklarının artması, iklim değişikliğine bağlı küresel ısınma, küresel ısınmanın beraberinde önlenemeyen iklim değişiklikleri ile bulaşıcı hastalıkların çoğalması; atık yönetimi ve biyolojik çeşitlilik kaybı gibi sorunların yanı sıra içilebilir su kaynaklarının azalması sorunları da dünyadaki başlıca çevresel sorunlar haline gelmiştir. Bu problemler, insanların her gün karşı karşıya kaldıkları sayısız çevresel etkilerdendir. Ekoköyler; bu çevresel etkilere karşı önlem almak için, daha sürdürülebilir sosyal yaşam alanlarıdır. Bu hareketin temel amacı, topluma daha sürdürülebilir bir hayat sunmaktır. Ekoköyler ayrıca doğanın, çevrenin, köy yaşantısı ve kültür mirasın korunması kavramları üzerinde de oldukça etkin rol oynamaktadır. Sürdürülebilir kalkınma da çevresel, ekonomik, sosyal ve toplumsal açıdan kırsal alanlarda eko köyleri önemli kılmaktadır (Tuğun, 2014).

Ekoköylerde çalışmaların planlanması, uygulanması, takibi ve değerlendirilmesi; devletin kâr amacı gütmeyen üniversite gibi kuruluşları, yerel işletmeler ve köy halkı ile gönüllülerin katkısı ile gerçekleşmektedir (Tuğun ve Karaman, 2014). Ekoköy; insan hayatının doğa ile iç içe olmasını sağlayan, insan sağlığını destekleyen, bireylerin kendine yetebilen yaşam alanları oluşturabilmelerini sağlayan bir yerleşim modelidir. Bu bağlamda ekoköylerde sağlıklı yaşamı destekleyen ve yaşayan bireylere hizmet veren sağlık birimlerinin var olması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda; mimarlık ve iç mimarlık öğrencilerine ekolojik yaklaşımlarla birlikte tasarım ve uygulama pratiğinin saha ölçeğinde deneyim kazandırılması üzerine tasarım eğitime katkı sağlanması hedeflenen bu çalışma gerçekleştirilmiştir.

2. Sağlık Yapılarında Ekolojik Tasarım Yaklaşımı

Mimari tasarım; çoğu değişkenin öncelik durumuna göre süreç rotasını şekillendiren, insan, bina, çevre konularıyla yakından ilgili, geribildirim esaslarından oluşan uygulamaların yürütüldüğü karmaşık bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım; projenin her aşamasında tasarım kriterlerinin uygulanmasının ve süreç sona erdiğinde oluşan ürünün hedeflenen niteliklerde ortaya çıkarılmasının amaçlandığı bir süreçtir. Bu sürecin en önemli adımlarından biri inşa aşamasında faydalanılacak olan ilgili detay/uygulama bilgileridir. Bu bilgi ve tecrübe odaklı faktörlerin yanı sıra bina inşa süreci; farklı disiplin ve sektörlerden oluşan multi-disipliner bir ekiple senkronize yürütülen ve kurgulanan bütüncül bir unsurdur (Kır,2019).

Çevre ve insan olgularının ön planda olduğu ekolojik tasarım yaklaşımı; yapının konumlanacağı alanın iklim parametrelerini göz önünde bulundurarak, yenilenebilir enerji kaynaklarını aktif olarak kullanmaya özen gösteren, yeşille dengede yenebilir peyzaj unsurlarından faydalanmayı ve doğaya duyarlı olmayı hedeflemektedir (Tönük, 2011). Tasarım aşamasında, ekolojik veriler olarak fiziksel ve çevresel özellikler dikkate alınmalıdır.

Tasarımın "ekolojik" olarak tanımlanabilmesi için doğayı gözlemleyerek gerekli esaslara uyup uymadığı ve doğanın sunduğu imkanları değerlendirerek çözüme ulaşmak, tasarımcının izlemesi gereken yöntemler bütünü olmalıdır.

Ekolojik tasarımın insan ve doğa için ne kadar önemli olduğu düşünüldüğünde; insan sağlığını ön planda tutan bu kavramı tabii ki insan sağlığıyla yakından ilgili olan sağlık yapıları birlikte düşünmek de kaçınılmazdır. Bilindiği üzere sağlık yapıları en yoğun kullanılan bina birimleri olduğu için yenilemenin, tamir ve ilave inşaatının yapılabilmesi her zaman problem olabilmektedir. Yirmi dört saat ve her gün aynı tempoda hayatın koşusuna iştirak etmekte olan bu yapıları, rutin temposu esnasında büyütme, değiştirmek, yenilemek ya da onarmak gerekmektedir.

Bundan dolayı sağlık binalarında planlama aşaması çok önemlidir (Sürmen, 1991). Sağlık yapıları toplum tarafından en çok ihtiyaç duyulan, en çok su ve enerjinin harcandığı ve atık üretiminin en çok yapıldığı binalar olduğu için yeşil yaklaşımlar ile tasarlanması önemli bir gereklilik haline gelmiştir. Son yirmi yıldır hastane endüstrisinde özellikle Amerika ve Avrupa'da mevcut zararları azaltma hedefiyle hastane tasarımı ve inşasında önemli adımların atılması bu sektörün yeşil mimariye ciddi olarak girişini sağlamıştır. Fakat tasarımcıların yeşil hedefli sağlık yapılarını uygulayabilmeleri için uluslararası bazı standartlara ihtiyaçları vardır. Avrupa ve Amerika'da 'Green Clinical Centers' olarak ifade edilen yeşil sağlık yapıları için gerekli lisans, proje için yer seçimi ve peyzaj, enerji ve havalandırma, su yönetimi, atık yönetimi ve iç mekân kalitesi gibi koşulların sağlanabilmesiyle alınabilmektedir (Shimaossadat ve Mohadesehsadat, 2011). Günümüzde yeşil tasarıma olan ilgi ve taleplerin artıyor olması da bu konunun önemi ve gerekliliğini destekler niteliktedir. Sağlık yapılarının yeşil odaklı olabilmesi için binaların tüm teknik ve fonksiyonel gereksinimlere cevap verebilmesi aynı zamanda kullanıcılar için gerekli olan hava kalitesi, termal, görsel, işitsel konfor koşullarını da azami seviyede sağlayabilmesi beklenmektedir (Karliner ve Guenther, 2011).

Toplumun sağlığına katkı sağlamak temel hedefiyle tasarlanan sağlık yapıları, gerekli tanı, teşhis ve tedavi birimlerini içeren önemli kamusal binalardır. Aile sağlığı merkezleri ise bu yapıların en küçük yapı taşını oluşturmaktadır. Aile sağlığı merkezlerinin tasarımında; planlama kararları, malzeme seçimi, ısı-görsel-işitsel konfor koşulları, iç ortam hava kalitesi ve sosyal-psikolojik konfor gerekliliklerinin bir bütün olarak ele alınması oldukça önemlidir (Karaman, 2009).

Sıcaklık, termal konfor, iç ortam hava kalitesi, pasif iklimlendirme ve gün ışığı aydınlatma gibi faktörler sağlık yapılarında iç mekân konfor kalitesini şekillendiren önemli unsurlardır (Sezer ve Şenkal, 2015). Bütün yapılarda olduğu gibi sağlık yapılarında da öncelikle tasarım aşamasında termal konforu sağlayacak önlemler alınmalıdır. Binalarda termal konfor kapsamında iç ortam hava kalitesi, hava hareketi, hava basıncı, nem düzeyi, sıcaklık konuları birlikte ele alınmalıdır. Fakat ısı konforu (sıcaklık) termal konforu oluşturmada öncelikli olarak ele alınmaktadır. Binalarda ısı konforu ilgili kullanıcı ve fonksiyon gerekliliklerine göre oluşturabilmek amacıyla atılan temel adımlardan biri ısı yalıtımıdır. Ayrıca bina kullanıcılarının eylemlerine bağlı olarak; bağıl nem, hava hareketi, ısı düzeyi ve iç mekân öğelerinin yüzey sıcaklıklarının da makul aralıklarda olması da arzu edilen ısı konfor koşulları için önemli bir etkenlerdir (Menzies ve Wherrett, 2005).

Sağlık yapılarında ekolojik tasarım yaklaşımı olarak düşük enerji tüketimi ile etkin ve verimli alanlar oluşturabilmek için kullanım amacına uygun, optimum gereksinimleri karşılayan tasarımların yapılması son derece önemlidir. Ayrıca tüm gün kesintisiz hizmet verilen ve yüksek enerji tüketimi olan sağlık yapılarının iklimle dengeli tasarımı ile bina performansının artacağı düşünülmektedir (Çalış ve Akdemir, 2018).

İnsan ve doğa odaklı tasarım yaklaşımlarının hastaların iyileşme ve sağlık çalışanlarının da çalışma performansları üzerindeki etkileri üzerine yapılan çalışmalara göre; hava kalitesi, termal konfor, mahremiyet, akustik konfor, doğal aydınlatma, doğal havalandırma, renk, iletişim, doğal malzeme ve doku kullanımlarının hastaların iyileşme sürecini etkilediği ve olumlu yönde hızlandırdığı öne sürülmektedir (Bayır, 2018). Dolayısıyla doğal ışık kullanımı ile birlikte doğru aydınlatma tasarımı

ekolojik sağlık yapısı tasarımında daha da önem kazanmaktadır. Bu doğrultuda; mekânlarda gerekli aydınlık düzeyini oluşturmak, hacmin her noktasında eşit seviyede gerekli ışık düzeyinin sağlanması, mümkün mertebe gün ışığı kullanılarak pasif yöntemlerle sağlanması ve bu doğrultuda gün ışığını azami olarak içeri alabilecek şekilde pencere kullanımının yönlendirilmesi oldukça önemlidir. Bunun yanı sıra pencerelerin bina tasarımında konumlandırılması ve ölçülendirilmesi de doğa yaklaşımını desteklemesi noktasında önem verilmesi gereken kararlardır. Pencerelerde doğru bir cam seçimi ile masif ahşap doğrama malzemelerinin tercih edilmesi; ısıtma veya soğutma için kullanılan enerji ihtiyacını düşürerek, ısı kaybını azaltmakta ve bu sayede enerji korunumu gerçekleştirilebilmektedir (Menzies ve Wherrett, 2005).

Ayrıca pencereler çalışılan mekân içerisinde çevresel olduğu kadar psikolojik açıdan da önem taşımaktadır. Pencerelerin yönlendiği manzara görüntüsü ve güneş ışığı kullanımı kullanıcıların mekânlarda kendilerini iyi hissetmelerini olumlu yönde etkilemektedir.

İç ortam hava kalitesi; hava içindeki varlığı tanınan kirleticilerin yetkili kuruluşlarca zarar verici düzeyde olmadığı ayrıca bu hava koşullarına maruz kalan kullanıcıların yüzde seksenin ya da daha fazlasının hiçbir rahatsızlık hissetmeden solunum yapabildikleri hava olarak ifade edilmektedir (Ashrae, 2003). Sağlık yapılarında öncelikle yeterli bir iç ortam hava kalitesi sağlayabilmek için sağlıklı yapı malzemelerinin seçilmesi önemlidir. Fakat bu seçim yapılırken; sağlık yapıları işletme kriterlerinde zorunlu tutulan tıbbi gereklilikler ile sterilizasyon ve hijyen kuralları doğrultusunda malzeme özelliklerinin dikkate alınması öncelik arz etmektedir. Kullanıcıların fiziksel çevre konforunu sağlamak üzere belirli yapı malzemelerinin ısı, ses ve nem yalıtım değerlerinin standartları sağlayanlarının seçilmesi ve kullanılması gereklidir.

Sağlık yapılarında, medikal ve işletmesel işlevler göz önünde bulundurularak iç mekân elemanlarına karar verilmesi oldukça önemlidir. Bu malzemelerin; sterilizasyon, hijyen ve tıbbi maddelere, yangına dayanımı yüksek, leke oluşumu mümkün mertebe az, kir tutmayan, aşınma göstermeyen, bakteri-mikroorganizma tutulumu minimum, kaydırmaz, kolay temizlenebilir ve bakım yapılabilir olması gibi özelliklere göre karar verilmesi gerekmektedir. Özellikle döşeme ve duvar kaplamaları bu binalardaki temponun yirmi dört saat devam etmesi ve yoğun olması sebebiyle öncelikli düşünülmesi gereken iç mekân elemanlarıdır. Duvarlar ise; tıbbi, fiziksel ve teknik gerekliliklerin yanı sıra tasarım anlamında da etken rolü yüksek iç yapı elemanlarıdır. Bu yüzden duvar malzemelerine karar verirken gerekli işlevlere hizmet etmesini sağlamakla beraber hem ışık, renk, doku, temas gibi görsel ve dokunsal etmenleri göz önünde bulundurularak hem de kullanıcıların psikolojik olarak iyi olma durumlarını da sağlayacak özelliklerde kurgulanması gerekmektedir (Karaman, 2009).

3. Proje Süreci

Modern bir yaklaşım olarak tasarlayıp-yapmak, Mimarlık ve iç mimarlık öğrencilerinin tasarım, yapı teknolojisi, malzeme teknolojisi ve inşaat süreçlerini deneyimlemelerini sağlar. Ayrıca pratik becerilerini, proje alanında uygulayarak geliştirmeleri açısından önem arz etmektedir (UIA, 2014). Mimarlık-iç mimarlık eğitim sürecine mesleki pratiği entegre etmek amacı ile İstanbul Medipol Üniversitesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi ile Kıbrıs Büyükkonuk Belediyesi arasında imzalanan protokol çerçevesinde; bir dizi tasarla-yap çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Çalışmaların birinci ayağı olarak öğrenci ve öğretim üyelerinden oluşan bir ekip tarafından kerpiç bir otobüs durağı tasarımı ve uygulaması hayata geçirilmiştir. Çalışmanın ikinci ayağında Büyükkonuk Eko Festival Alanı ile çevre düzenleme projeleri gerçekleştirilmiştir.

İşbirliğinin üçüncü ayağında ise eko-festival alanı olarak çevre düzenlemesi yapılan alanın içerisinde bir Aile Sağlığı Merkezi için bir Uygulama Projesi yapılması kararlaştırılmıştır. Bu doğrultuda 2017-2018

eğitim öğretim yılı içerisinde Mimarlık ile İç mimarlık ve Çevre Tasarımı bölümlerinden 5 öğretim üyesi yönetiminde 3.sınıf Mimarlık/İç Mimarlık öğrencilerinden 10 Kişilik bir çalışma grubu oluşturulmuştur.

Tablo 1: Proje ile ilgili genel bilgiler

Proje ismi	Büyükkonuk Aile Sağlığı Merkezi Uygulama Projesi
Proje Süresi	2 ay
Proje Yeri	Büyükkonuk köyü 478/5 no'lu parsel
Katılımcı Sayısı	5 öğretim üyesi, 1 araştırma görevlisi, 9 öğrenci
Proje Tasarım, Çizim ve Yürütme Kurulu	M. Adil Kasapseçkin, Pelin Karaçar, Aysun F. Güner, Gülhan Benli, Esra Bayır

Çalışma grubu içinde yer alan öğretim üyelerinin 2016 yılında Büyükkonuk' da kerpiç otobüs durağı projesini tasarlayıp uygulamasını yaptıktan sonra "eko festival alanı ve çevre düzenlemesi" çalışmaları da bu sağlık yapısı projesi için önemli bir ön çalışma zemini hazırlamıştır. Büyükkonuk Aile Sağlığı Merkezi Uygulama Projesi için öncelikle çalışma grubu olarak yapılacak arsada incelemelerde bulunulmuş, bölgenin sağlık hizmetlerine yönelik ihtiyaçları belirlenmiştir; akabinde ise sağlık yapısı ihtiyaç programı oluşturularak yapım tekniği, iç mekân organizasyonu, malzeme seçimi, yapı-çevre ilişkisi, fiziksel çevre parametreleri ile iç mekan termal konfor koşulları gibi tasarım girdileri eko-köy perspektifinde değerlendirilerek mimari ve iç mimari tasarım süreci geliştirilmiştir.

3.1. Aile Sağlığı Merkezi Proje Alanı

Eski adı Komi-Kebir olan Büyükkonuk köyü gerek mimari dokusu ve gerekse doğasıyla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti' nde yer alan önemli yerleşim birimlerinden biridir. Yeni İskele ilçesine bağlı Büyükkonuk köyü, doğal ve kültürel mirasın devamlılığı açısından 2007 yılında s(K-II)1836-2007 Bakanlar Kurulu kararıyla Ekoköy Turizm Pilot Bölgesi ilan edilmiştir (URL 1, 2022). Bu tarihten itibaren de Büyükkonuk köyünde eko-köy kapsamında bölgesel kalkınma ve yeşil tasarım noktasında çalışmalar yürütülmeye başlamıştır. Kendine özgü kent-kültür dokusu ile şekillenmiş olan Büyükkonuk; evleri, konakları, kültürel binaları, dini yapıları, eğitim yapıları, alışveriş-yeme-içme mekanları, atölyeleri, Aile Sağlığı Merkezi ile belediye binasını barındıran bir yerleşim yeridir. Bölgenin çevresinde bağ-bahçe ve tarım alanları yer almaktadır. Yerleşim dokusunda, tekrar kullanım özellikleri taşıyan yığma taş duvarlı (doğal sarı taş diğer adı ile kum taşı) ve çamur harçlı kerpiç iç duvarlı, ahşap mertek çatılı, düz toprak damlı veya oluklu kiremit kaplamalı evler yer almaktadır (Tuğun, 2014) (Resim 1).

Resim 1: Büyükkonuk geleneksel taş yapıları (URL 2, 2022)

Büyükkonuk köyünde içinde yaşanılarak korunmuş evler bulunmakla beraber restore edilenler ve halen âtil şekilde duran yaşam alanları da bulunmaktadır. Bu yaşam alanları ve bölge eko-köy çalışmaları kapsamında kent dokusuna uyum sağlayacak şekilde geliştirilme hedefleri ve projeleri sürdürülmeye devam etmektedir. Bu kapsamda Lef kara ve İpek böceği kozaları ile yapılan el sanatları işleri ve eko

festival etkinlikleri de bölgenin turistik çekim gücünü çoğaltmak adına gerçekleştirilen önemli etmenlerdir (Bağışkan, 2007) (Resim 2).

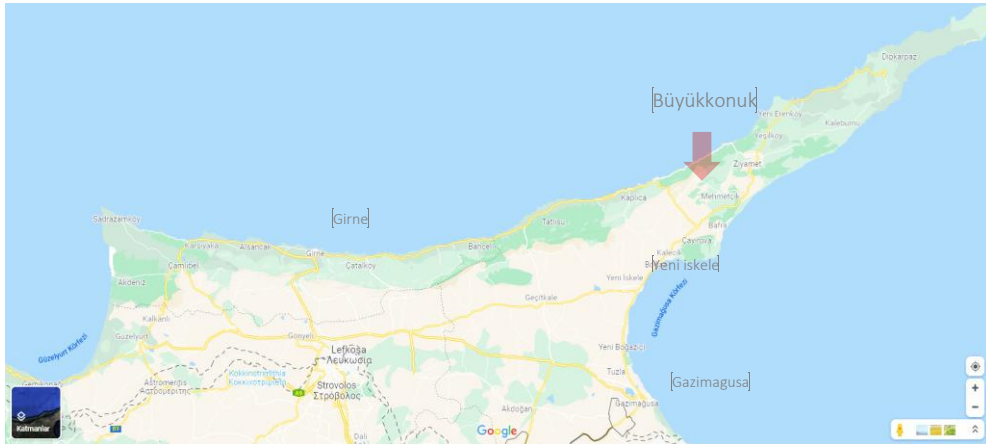

Resim 2: Büyükkonuk eko festival alanı (Aysun Güner arşivi, 2017)

Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi ve Kalkınma Ofisi, Büyükkonuk Belediyesi'nin Yeni Aile Sağlığı Merkezi Projesini onaylamasının akabinde Büyükkonuk Belediyesi ve İstanbul Medipol Üniversitesi GSTMF arasında 2017 Aralık 'ta imzalanan ve 2018 Şubat'ta teslim edilmesi tarihlenen bir protokol ile uygulama projesi hayata geçirilmeye başlanmıştır.

3.1.1. Coğrafi Konum

Tunç Devri'ne ait bir nekropolis üzerinde yapılandırılan Büyükkonuk köyü, bugün KKTC Yeni iskele ilçesine bağlı bir yerleşim bölgesidir. Yarımadanın kuzeydoğusunda yer alan Büyükkonuk, Beşparmak Sıradağ'ının doğusunda yer alan Kuşak Kaya' nın güney kısmındadır (Resim 3). Köyün güneyinde yer alan Yeni iskele yerleşimine mesafesi yirmi, Gazimagusa' ya kırk kilometre iken, batısında yer alan Girne' ye seksen iki, Lefkoşa' ya ise yetmiş yedi kilometredir. (Cemal, 2007). Köyün coğrafi konumu; koordinatlar (DMM) olarak 35.4243568 enleminde, 33.986149 boylamında, GPS (DMS) olarak ise 35°(derece) 25'(dakika) 27.68"(saniye) enleminde, 33°(derece) 59'(dakika) 10.14"(saniye) boylamındadır (URL 3, 2022).

Resim 3: Büyükkonuk uydu fotoğrafı (URL 4, 2022)

Aile Sağlık Merkezi' nin inşa edileceği yer olarak; Büyükkonuk eko-fest alanı içerisinde köyün girişinde, ulaşım açısından köy içine ve ana yola yakın bir lokasyon belirlenmiştir. Kent merkezine yakın bir alan olması, özel araç ve toplu ulaşımın kolay sağlanabiliyor olması, geleneksel dokunun korunmuş olması ile iklim-topografik verilerin uygunluğu gibi etkenler alanın belirlenmesinde etkin rol oynamıştır (Resim 4).

Resim 4: Aile sağlığı merkezi proje alanı (Büyükkonuk Belediye Arşivi, 2022)

3.1.2. Coğrafi Konum

Akdeniz iklimi özellikleri gösteren Büyükkonuk köyünde; kış yağmurları alırken, yaz aylarında kuraklık yaşanmaktadır. Kış aylarında ılıman iklim özellikleri yaşanırken, yaz aylarında oldukça sıcak, bulutsuz, nemli ve güneşli hava koşulları görülmektedir. Bölgenin yağış özellikleri gibi sıcaklık düzeylerinde de çeşitlilik söz konusudur. Yıllık ortalama sıcaklık 19° C iken en yüksek ortalama sıcaklık 39,5° C ve en düşük ortalama sıcaklık ise 4° C' dir (URL 5, 2021). Özellikle yaz mevsiminde güneş hareketinin kuzeye geçmesiyle birlikte Akdeniz iklimi özelliklerini artmakta ve Alize rüzgarlarının Astropikal Yüksek Basınç Alanının etkisinde kalmasıyla da bölge iklimi sıcak-kurak özellikler göstermektedir. Soğuk aylarda ise güneş hareketinin güneye geçmesiyle birlikte, Batı rüzgarlarının tesiri ile yağışlar oluşmaktadır. Akdeniz' in batı kıyılarından doğu kısmına doğru ilerleme gösteren alçak basınç alanları çoğunlukla uğradıkları bölgelerin yağışlı olmasını sağlamaktadır. Fakat, yarımada yön olarak Akdeniz' in doğu kısmında bulunması ayrıca enlem açısında da güneyinde bulunması bölgenin bu yağmurlardan gereğince faydalanamamasına yol açmaktadır (Kaplukan, 2018).

3.1.3. Topografya Özellikleri

Yeni iskele ilçesinin Mehmetçik adlı yerleşim yerine tabii bulunan bölge, Girne Sıradağları' ndaki köyün kuzeybatısındaki Ay. Fodi Dağı'nın güney bölümünde, ormanlık bir bölgeye inşa edilmiş bir dağ köyüdür (URL 1, 2022). Yer aldığı mevki deniz seviyesinden yaklaşık 90 metre irtifada bulunmaktadır. Bölgenin kuzey kısımları dağ yamaçlarına uzanırken, güney tarafları daha düz bir konumda yer almaktadır (URL 6, 2022).

3.1.4. Büyükkonuk' ta Aile Sağlığı Merkezi İhtiyacı

Belediye 2017 verilerine göre 2010' da 1200 olan kasaba nüfusu 2881'e ulaşmıştır. Yedi yıl içerisinde kasabada yaşayan sakinlerin sayısının neredeyse iki katına çıktığı görülmektedir (URL 7, 2022).

Bölgede yaşayan halkın 80%' i tarım ve hayvancılık ile uğraşırken diğer kısmının serbest meslek ile ticaretle uğraşmakta olduğu ve bir diğer kısmının da devlet kurum ve kuruluşlarında memur olarak çalışmakta oldukları görülmektedir (Büyükkonuk Belediyesi Şahsi İletişim, 2013). Büyükkonuk Eko-köyü sınırları içerisinde mevcutta tek bir tane aile sağlığı merkezi bulunmaktadır. (Resim 5)

Resim 5: Mevcut Aile Sağlığı Merkezi Binası (URL 8, 2022)

Bölgeye en yakın diğer sağlık yapıları; 9,8 km uzaklıkta Mehmetçik Sağlık Merkezi ve 21 km uzaklıkta İskele Aile Sağlığı Merkezi' dir. Mevcut sağlık birimi sadece iki küçük mahalden oluşmakta ve köy halkının ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır Belediye binasının yanında yer alan mevcut aile sağlığı merkezi, konum ve kapasite açısından artan nüfusun ihtiyaçları ile sağlık yapısı gerekliliklerini karşılayamaması ve köye hizmet verecek alternatif başka bir sağlık yapısı bulunmaması nedenlerinden ötürü daha tanımlı bir alanda, daha büyük bir yapı ile yeniden inşa edilmesine karar verilmiştir.

3.2. Aile Sağlığı Merkezi Proje Alanı

2017-2018 yılları arasında tamamlanmış olan Büyükkonuk Eko köyü Aile Sağlığı Merkezi (ASM) Uygulama Projesi; 5 öğretim üyesi ve 10 öğrencinin katılımı ile 4 aylık bir sürede (02.04.2018-02.08.2018) tamamlanmıştır. Proje, ASM' nin yapılacağı alanda tespit, çalışmalar ve toplantılar dışında 2 öğrenci çalışma grubu ve öğretim üyeleri yönetiminde yürütülmüştür. İstanbul' da üniversitede öğrencilerin ders programına uygun olarak bir araya gelinerek iki ayrı proje üretilmiştir. Büyükkonuk Belediyesi tarafından projelerden biri oy birliği ile seçilmiştir.

Aile Sağlığı Merkezi Projesi tasarlanırken, sağlık yapıları tasarım kriterleri göz önüne alınarak, proje alanının iklim özellikleri, coğrafi yapısı, komşu yapılarla bağlantıları, mekân dizilimi, yapı-inşa yöntemi, bina kabuğu ile iç mekâna dair etmenler ve malzemeler öğrencilerle birlikte kurgulanmıştır. Sıcak ve nem düzeyinin yüksek olduğu bölgede diğer önemli bir tasarım unsuru termal konfor koşullarının Aile Sağlığı Merkezi içinde sağlanması yönünde olmuştur. Termal konfor koşullarına dair kararlar, kabuk ve iç mekân ilişkisi birlikte kurgulandığı tasarım aşamasında alınmıştır. Ayrıca iklim koşulları, topografya, komşu binalarla ilişkiler, mekân dizilimi, yapı-inşa yöntemi ile bina kabuğunu şekillendiren unsurların termal konfor ve iç ortam hava kalitesi oluşumunu direkt etkileyen faktörler arasında olduğu dikkate alınarak tasarım kurgusu ilerlemiştir. Tasarımda; güneş yönlenmesi, gölgeleme, termal özellikler, cephe yırtıkları, enerji tüketimi ve malzeme seçimleri, ekolojik tasarım ilkeleri düşünülmüş ve uygulanmıştır.

3.2.1. İhtiyaç Programı

Ana planlama kararlarına ihtiyaç programı dahilinde karar verilmiştir. Program oluşturulurken öncelikli olarak aile sağlığı merkezi (ASM) tasarım gereklilikleri resmi dokümanlar üzerinden belirlenmiştir (URL 9-11, 2022). Sonrasında kullanıcı kapasitesi ve Büyükkonuk Belediyesinin talep ettiği ihtiyaçlar doğrultusunda program çerçevesi çizilmiştir.

Tek kat planlanan ASM' nde; giriş alanı, bina giriş rampaları, danışma, acil müdahale odası, doktor muayene odası, personel odası, eczane, teknik hacim, halk sağlığı ile ilgili seminerlerin ve etkinliklerin yapılacağı çok amaçlı bir salon, bekleme alanı ve kadın-erkek-engelli birimlerinden oluşan ıslak hacimler kurgulanmıştır.

3.2.2. Cephe Tasarımı

Kabuk tasarımında proje alanı içerisinde; cephe-pencere, bina çatısı, saçak detayları ve yapı yaklaşımının ortak ve yalın bir form dili üzerinde kurgulanması esas alınmıştır. Bunun yanı sıra fonksiyonu gereği mevcut Aile Sağlığı Merkezi'nden de boyutsal ve mekânsal ihtiyaçlar açısından farklılaşması planlanmıştır. Aynı zamanda bakım koşullarının az olduğu ve fiziksel çevre koşullarına dirençli malzemeler kullanılarak kurgulanması arzu edilmiştir. Belirleyici faktör; projenin başından itibaren yapım tekniği olarak, karar merci olan yetkili Belediye tarafından betonarme sistem talep edilmesi olmuştur.

Şekil 1: Cephe görünüşleri

Betonarme sistemin dış cephede görünmesinin tasarımcı ekip tarafından uygun bulunmaması, kabuk formu ve termal konfor koşulları da düşünülerek cephe sisteminde tuğla ve kıbrıs sarı taşı tercih edildi. Böylece hem cephede betonarme sistem görünümü ortadan kaldırılmış hem de kent dokusu ve diğer yapılarla uyumlu bir görünüm tasarlanabilmiştir (Şekil 1).

İklim koşulları dikkate alınarak sıcak günlerin etkisini azaltmak adına bina ve mekân organizasyon kurgusu kuzey cephe odağında gerçekleştirilmiştir. Bina ana girişi kuzey cephede yer alırken, ambulans park yeri ve eczane birimi caddeye kısa mesafeden erişim ile doğu cephesinde yer almaktadır (Şekil 2). Bina girişinde engelli ve sedye yaklaşımı için bir rampa ve +0.50 kotunda bir sahanlık kullanılmış olup, ahşap gölgelik kullanımı ile silüet farklılaştırılmıştır. Bu hamle ile giriş aksında başlayan iç mekânda da aynı aksta devam eden büyük bir bekleme alanı ile bütünleşerek binanın cazibeli tavrını destekleyeceği ayrıca hacimlerin daha geniş, aydınlık ve havadar algılanmasına neden olacağı fikri üzerinde durulmuştur. Cephede gölgelik ve güneş kırıcı olarak kullanılan ahşap dikmeler düşeyde ve yatayda mekanik havalandırma sistemine destek olarak pasif iklimlendirme amacı ile kullanımı tercih edilmiştir. Doğu cephesindeki gölgelik, cephenin tamamında sürdürülerek karakteristik yapı kabuğu ve algısı yaratılmaya gayret edilmiştir. Ayrıca aynı cephede yer alan mekân kullanıcılarına bireysel doğal havalandırma yapabilme, istenmeyen ısı ve gün ışığını kontrol edebilme imkânı tanıyacak bir yapı unsuru olması planlanmıştır (Şekil 2).

Şekil 2: ASM hasta girişi ve ambulans park yeri

Doğal aydınlatma kullanımını maksimum seviyede iklim koşullarının sınırları ile değerlendirebilmek ve kontrollü olarak gün ışığını bina içine alabilmek amacıyla bekleme alanını örten çatı aksı üzerinde çatı ışıklığı olacak şekilde kurgulanmıştır (Şekil 3). Fakat uygulama aşamasında maliyet arttığı için belediye yönetimi tarafından projede yer alan ışıklık kısmının yapımı gerçekleştirilmemiştir.

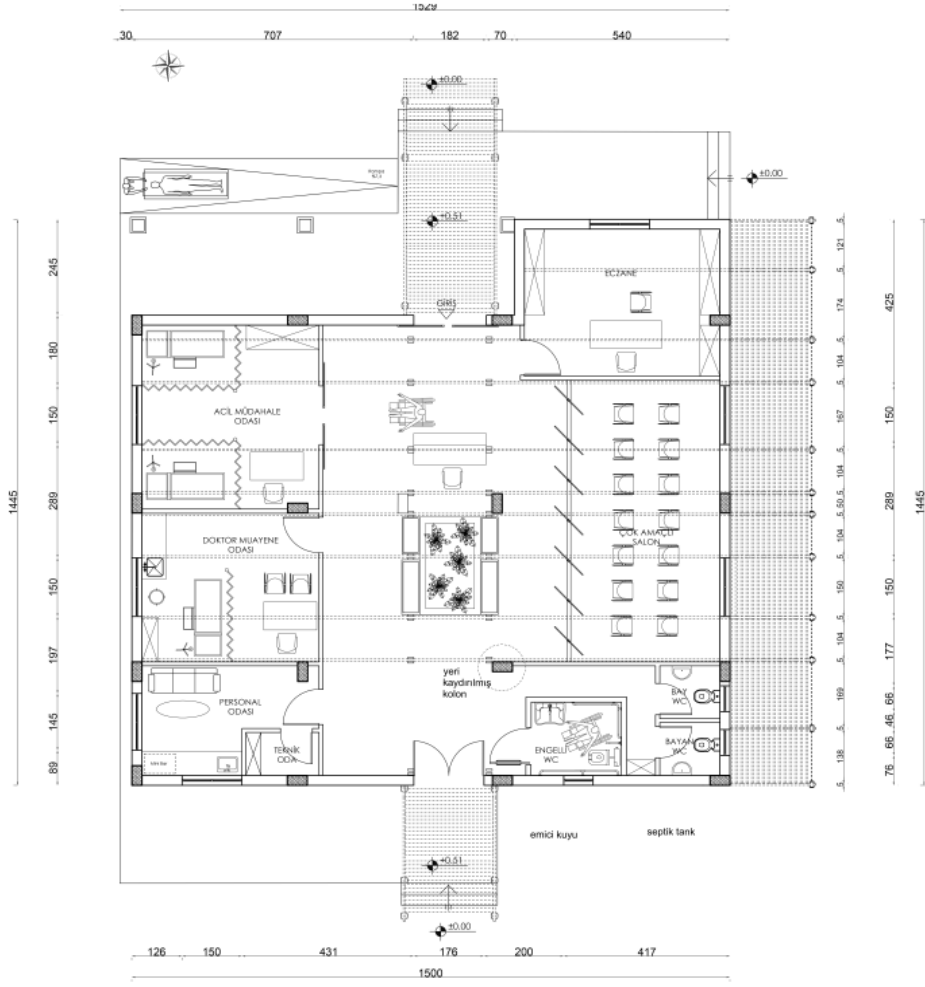

Şekil 3: Doğal aydınlatma için tasarlanan çatı ışıklığı

3.2.3. Kat planı

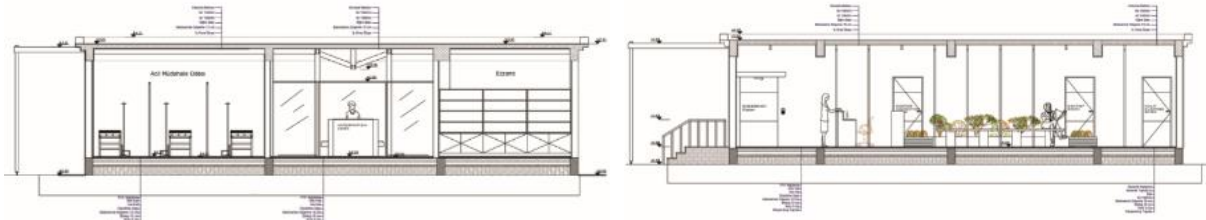
Tek kat kurgusundan oluşan ASM zemin katı planında; arazi kotunun +/- 0.00 kabul edilerek binanın karşılıklı iki girişinde de kata arazinin eğimsiz bir topoğrafyaya sahip olması avantajı ile aynı kot ölçüsü olan +0.50 ye ulaşarak yapıya giriş sağlanmaktadır. Binaya yaklaşım, tasarımda erişilebilirlik ilkeleri, engelli ve ambulans yaklaşımları göz önünde bulundurularak kurgulanmıştır.

Ana girişte ziyaretçileri hasta bekleme alanı içerisinde yer alan bir danışma alanı karşılamaktadır. Ayrıca acil durum girişleri için, acil müdahale alanı giriş alanından en kısa mesafeden ve sürede erişilebilecek şekilde yakın bir konuma yerleştirilmiştir. Eczane birimi hem bina içinden hem bina dışından erişim kolaylığı sağlaması düşünülerek girişe yakın bir konumda olan acil müdahale alanının karşısında giriş cephesinde kurgulanmamıştır (Şekil 4).

Şekil 4: ASM kat planı

Danışma mahalinin yer aldığı giriş alanını karşılayan bekleme alanı; diğer mekanlara ve kullanıcılara eşit erişim kolaylığı sağlanabilmesi ve tüm hacimlerin ortak açıldığı bir sosyal alan oluşturulması amaçlanarak bir iç avlu mantığı ile tasarlanmıştır. Tasarım aşamasında yer alması planlanan çatı ışıklığı ile hem iç ve dış mekân ilişkisinin hem de ekolojik yaklaşımın devam ettirilmesi arzu edilmiştir (Şekil 5). Böylece penceresi olmayan bekleme alanında; giriş kapıları dışında hava akımının doğal olarak dolaşabileceği ikincil bir doğal havalandırma zonu ve kontrollü gün ışığı alımı gerçekleştirilerek pasif iklimlendirme yaklaşımının desteklenmesi planlanmıştır. Böylece bina giriş kapılarının karşılıklı yerleşimi sayesinde mekanik havalandırmaya ihtiyaç olmaksızın rüzgâr etkisi kullanılarak doğal havalandırma gerçekleştirilebilecektir.

Şekil 5: ASM Kesitler

Ayrıca binanın arka giriş alanına da eşit erişim imkânı sağlayabilmesi de diğer gerekçelerle birlikte bekleme alanının binanın merkezinde planlanması noktasında yönlendirici unsur olmuştur.

Merkezine yeşil unsurların yerleştirildiği ahşap bir strüktür ve ahşap oturma elemanlarından oluşan oturma alanı için tasarlanan oturma birimi bekleme alanı tasarımında amaçlanan iç-dış ilişkisini de destekler nitelikte çalışmaktadır (Şekil 6).

Şekil 6: Danışma ve bekleme alanlarından perspektifler

3.2.4. Yapım süreci

Cumhuriyeti Ekonomi Kalkınma Ofisinin vermiş olduğu bütçe ile 2017/2018 yılları arasında tasarlanan Büyükkonuk Ekoköyü ASM Projesi' nin 2018 yılında yapım sürecine başlanmıştır. Taşıyıcı sistemin yapım aşaması 2019 yılında yaz döneminde tamamlanmıştır (Resim 6).

Taşıyıcı sistemin tamamlandığı bir aşamada inşaatın devamı için bütçe beklenirken, 2020 yılında ortaya çıkan pandemi ile inşaat süreci beklemeye alınmıştır. 2021 yılı güz döneminde çıkan bütçe ve pandemi ile konularda belirli bir önlem seviyesine gelinebilmiş olması ile projeye tekrar start verilmiştir. Gelinecek noktada dış duvar örgü sisteminde tuğla ve kıbrıs sarı taşı kullanılarak kabuk tasarımı tamamlanmaya kaldığı yerden devam etmektedir. Aile Sağlık Merkezi binasının pandemi koşullarının da gelişimi dikkate alınarak, 2022 yılında tamamlanması hedeflenmektedir.

Resim 6: 2019 yılına kadar gelinen yapı inşa aşamaları (Arşiv)

Şantiye alanında gelen bilgilere göre dış duvar yapımı tamamlanma noktasına gelmiş olarak gözükmektedir (Resim 7). 2022 yaz dönemi içerisinde pandemi ile ilgili daha umutlu bir tablo süre gelir

ise proje ekibi ile saha ziyareti yapılarak, yürütülmekte olan şantiye çalışmalarının yerinde gözlem ve takibi planlanmaktadır.

Resim 7: 2021 yılında gelinen yapım aşaması (URL 11, 2022)

SONUÇ:

Günümüzde gelişen teknoloji, doğal kaynakların hızla azalmaya başlaması ve atık tüketimin artması insanları daha az enerji ve maliyetle bu kaynakları korumayı sağlayan, atık üretimini en aza indirerek kaliteli yaşam koşullarını vadeden doğa odaklı tasarım yaklaşımlarına yöneltmiştir. İnsan hayatının temel gereksinimlerinden olan yapı sektörü de bu tüketimin büyük bir çoğunluğunu oluşturmaktadır. Yeşil tasarım yaklaşımları ile bir binanın inşa-kullanım prosesinde tüketilen enerji miktarı ile çevre kirliliğinin en aza indirgenmesi, doğanın tükenbilir bir kaynak olduğunun bilincinin artırılmasıyla yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına dikkat çekilmesi gibi önemli çevresel problemlere çözüm getirilmesi düşünülmektedir.

Bu yöntemlerle; binalar doğaya verilen zararı minimuma indirebilir ve kullanıcılarına daha konforlu, sağlıklı bir yaşam imkânı sunabilir. Sağlık yapılarının da kamu kuruluşları içinde atık yönetimi ve enerji tüketimdeki en çok paya sahip olduğu düşünüldüğünde, ekolojik tasarım ilkelerinin uygulanmasına en çok ihtiyaç duyulan binalar olduğu fark edilmesi gereken önemli bir gerçektir.

Fakat sağlık yapılarının vazgeçilemez işletme ve tasarım kurallarının olması doğa dostu tasarım kurallarının tamamının uygulanabilmesine olanak tanımamaktadır. Ekolojik tasarımın gerektirdiği çevre ya da maliyetle ilgili bir kural, tıbbi prosedürlere engel ise sağlık yapılarında uygulanması söz konusu olmayabilmektedir. Bu nedenle de tam anlamıyla doğa dostu bir sağlık yapısı tasarlayabilmek mümkün olmayabilir. Yine de mümkün olduğu kadar aydınlatma, havalandırma ve malzeme kullanımlarında bu yaklaşımların tasarım sürecine uyarlanması enerji korunumu ile tedavi ve iyileşme sürelerinin azalması açısından gereklidir.

Kuzey Kıbrıs Büyükkonuk' ta gerçekleştirilen Aile Sağlığı Merkezi (Aile Sağlığı Merkezi) projesi hem eğitim sürecine dahil edilmesi hem de mesleki anlamda deneyim kazanmaya yönelik pratik çalışma örneği olması açısından önemlidir. Sağlık yapılarında ekolojik tasarım kriterlerinin uygulanabilirliğinin öğrenci iken deneyimlenebilmesi noktalarında farkındalık yaratılması amaçlarıyla yola çıkılarak hayata geçirilmiştir.

Bu bağlamda; teorik ve uygulama derslerinde edindikleri bilgi ve deneyimi, mesleki anlamda kullanmaları öğrencilerin tasarım ve uygulama deneyimi kazanmasını sağlamıştır. Bu proje ile kullanıcı,

işveren (Büyükkonuk Belediyesi), teknik uzmanlar, danışmanlar, köy konseyi gibi multidisipliner ekipler ve paydaşlar ile öğrenciler mimari/iç mimari tasarım sürecine ilişkin alınan kararları, değişiklikleri, çatışmaları ve gecikmeleri deneyimleyerek mesleki yetkinlik kazanmışlardır. Bu çalışma mimarlık/iç mimarlık eğitim süreçlerinde saha uygulaması çalışmalarının önemine dikkati çekerken ancak mesleki pratik aşamasında görülebilecek uygulama ve detayların daha öğrenci iken keşfedilebilmesi gibi katkıları ortaya koyması ile mevcut mimarlık/iç mimarlık bölümleri müfredatlarına örnek teşkil etmesi ve gelecek akademik çalışmalara yol gösterici olması açısından katkı sağlaması düşünülmektedir.

Etik Standart ile Uyumluluk

Çıkar Çatışması: Yazarlar birbirleriyle ve / veya diğer 3. kişilerle herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan eder.

Etik Kurul İzni: Bu çalışma için etik kurul iznine gerek yoktur.

Finansal Destek: Yoktur

Teşekkür: Kıbrıs Büyükkonuk Belediyesine Teşekkür ederiz.

KAYNAKÇA:

ANSI/ASHRAE STANDARD 62-2001 (2003) **Ventilation for Acceptable Indoor Air Quality**, American Society of Heating, Refrigerating and Air-Conditioning Engineers, Inc. Atlanta

Bağışkan, T. (2007) **Tuncer Bağışkanın Kaleminden Kom-i Kebir**. Eko-Köy Haber, Yıl 1, Sayı 1, s. 4. Büyükkonuk Belediyesi Yayını.

Bayır E. (2018) Mimarlık, Planlama ve Tasarım' da Akademik Araştırmalar, Bölüm adı: **Kanser Merkezi Planlama Sürecinde Kullanıcı Odaklı Tasarımın Önemi**, Gece Kitaplığı Yayınevi, 358 (215-236), ISBN:9786052883891

Cemal, İ., (2007) Eko köy Haber, Sayı 1, **Büyükkonuk' ta Turizm**, Lefkoşa. s.1,2.

Büyükkonuk Belediyesi Şahsi İletişim (2013) **İsmail Cemal ile Röportaj**

Büyükkonuk Belediyesi Arşivi (2022) **Komi Kebir Harita**

Gilman, Robert (1991) **The Eco-Village Challenge**, In Context Institute, Issue #29, 'Living Together: Sustainable Community Development', pp.10, Summer 1991.

Çalış, Ö.G., Akdemir, MZ. (2018) **Sağlık Yapılarının İklimsel Konfor Tasarım Parametrelerine Göre Değerlendirilmesi: "Soğuk İklim Bölgesinden Muş Devlet Hastanesi Örneği"**, Mimarlık ve Yaşam Dergisi Journal of Architecture and Life 3(2), (129-141).

Güner A., Benli, G. ve Karaçar, P. (2019) **Büyükkonuk Eko Festival Alanı ve Çevre Düzenleme Projesi Örneğinde Mimarlık Eğitiminde Mesleki Pratiğin Önemi**, Social Science (NWSASOS), 14/3, P.62-76.

Jackson, H. (1998) **What is an Ecovillage?** Paper presented at the Gaia Trust Education Seminar, September 1998, available for download at <http://www.gaia.org/gaia/ecovillage/whatis/>

Kapluhan, E. (2018) **Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti' nin Coğrafi Özellikleri ve Bu Özelliklerin Eğitime Yansımaları**, İksad Publishing House, ISBN: 978-605-7923-11-0

Karaman, S. (2009) **Sağlık Yapılarında Konfor Koşullarının Sağlanması Üzerine Bir Araştırma**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü.

Karliner J., Guenther R. (2011) **Support Green and Healthy Hospital Design and Construction**, Global Green And Healthy Hospitals Agenda, Health Care Without Harm Community

- Kır Köse, T. (2019) **Giydirme Cephe Sistemleri Tasarım Sürecinin Mimari Tasarım Süreciyle İlişkisi Üzerine Bir İnceleme**, İstanbul Aydın Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kirby, Andy (2004) **Domestic Protest: The Ecovillage Movement as a Space of Resistance**, Bad Subjects Issue #65, January
- Mahlabani Y.G., Shahsavari F., Alamouti Z.M. (2016) **Eco-Village, A model of Sustainable Architecture**, Journal of Fundamental and Applied Sciences. 8(3S), 1835-1847
- Menzies G.F., Wherrett J.R. (2005) **Windows in the Workplace: Examining Issues of Environmental Sustainability and Occupant Comfort in the Selection of Multi-Glazed Windows**, Energy and Buildings, 37(6).
- Sezer, Şenkal, F. (2015) **Sağlık Ocaklarında Konfor Koşullarının Değerlendirilmesi: Bursa/Nilüfer Örneği**, Çukurova Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 28(1), ss.197-208
- Shimaossadat G., Mohadesehsadat A.M. (2011) **Green Architecture in clinical centres with an approach to Iranian sustainable vernacular architecture (Kashan City)**, Procedia Engineering-21, Published by Elsevier, s.586
- Sürmen Ş. (1991) **Hastaneler Rehabilitasyon Merkezleri-Sağlık İstasyonları**, İstanbul, s.40
- Tönük, S. (2001) **Bina Tasarımında Ekoloji, Yıldız Teknik Üniversitesi Basım Yayın Merkezi**, İstanbul.
- Tuğun Ö. (2014) **Çekirdek Köylerin Eko Turizme Kazandırılması İçin Sürdürülebilirlik Kavramı Çerçevesinde Bir Model**, Yakın doğu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora tezi, KKTC
- Tuğun Ö., Karaman, A. (2014) **Çekirdek Köylerin Eko Turizme Kazandırılması İçin Sürdürülebilirlik Kavramı Çerçevesinde Bir Model**, Megaron dergisi, 9(4):321-337, İstanbul
- UIA, (2014) **Accord on Recommended International Standards of Professionalism in Architectural Practice**, Fundamental Requirements of An Architect. P.6-7

URL Kaynakları

- URL 1 https://www.kibrispostasi.com/c1-KIBRIS_POSTASI_GAZETESI/j2526/a38211-buyukkonuk-eylemi
- URL 2 https://www.google.com.tr/maps/@35.4112188,33.9977072,3a,25.4y,143.99h,86.43t/data=!3m7!1e1!3m5!sA F1QipMjwhiqYAIUvfeUddl_h7RagCIWBfMhgV7eM-EZ!2e10!3e12!7i7680!8i3840?hl=tr
- URL 3 <https://haritane.com/buyukkonuk-buyukkonuk-mahallesi-haritasi-431080/>
- URL 4 <https://www.google.com/maps/@35.4013526,33.659429,10.18z?hl=tr>
- URL 5 <http://kktcmeteor.org/>
- URL 6 <https://tr.wikipedia.org/wiki/Buyukkonuk>
- URL 7 <https://ktbb.org/v1/belediyeler/>
- URL 8 <https://www.google.com/maps/@35.4013526,33.659429,10.18z?hl=tr>
- URL 9 <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=17051&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- URL 10 <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/09/20190920-2.htm>
- URL 11 <https://www.google.com/maps/@35.4013526,33.659429,10.18z?hl=tr>